

SES

SAĞLIK VE SOSYAL HİZMET EMEKÇİLERİ SENDİKASI

İŞ GÜVENCESİMİZ GİDEREK ORTADAN KALDIRILIRKEN...

Güvencesizleştirme Nasıl Başladı?

1970'li yıllarda yaşanan ekonomik kriz sonrası, krizden çıkış için geliştirilen politikalar, çalışma hayatında emeğin örgütlü gücünün kırılmasına ve krizlerin bedelinin emekçilere ödetilmesine dayanıyordu. Bu nedenle öncelikle devletin rolü ve yapısı, kamu hizmetlerinin örgütlenme mantığı yeniden tanımlanmıştır. Bu doğrultuda rekabet, verimlilik, toplam kalite, esneklik gibi ticari şirket değerleri kamu sağlık hizmetleri alanında da hata geçirilmiş ve sağlık hizmetlerinde piyasa egemenliğinin oluşturulmasına odaklanılmıştır.

Bu yaklaşım sonucunda, kamu emekçilerinin güvencesizleştirilme süreci başlamış, yurttaşlar müşteri olarak görülmeye başlanmış, kamu hizmetleri de temel yurttaşlık hakları olmaktan çıkarılıp parası olanın faydalanabildiği birer tüketim alanına dönüştürülmüştür. Türkiye'de de AKP eliyle yürütülen Sağlıkta Dönüşüm Programı, kamu hizmetlerindeki bu neoliberal küresel dönüşümün bir parçasıdır.

1-Sağlık ve sosyal güvenlikte dönüşümle birlikte ücretler performansa bağlı hale gelmiş, esnek ücretlendirme uygulamaları kural olarak benimsenmiştir.

2-Sağlık emekçilerinin iş yükü artmış, karşılığı ödenmeyen işler arttırılmıştır. Çalışma saatleri yükselmiştir.

3-Hizmet üretim sürecinde her düzeyde emekçiler daha fazla baskı ve disiplin altına alınmak istenmektedir.

4-Şimdi de bu uygulamalar daha da derinleştirilerek kamu hizmet alanının tümüne yayılmak istenmektedir.

İş güvencesi ne demek?

İşini koruyabilmek, tüm emekçiler için yaşamsal önem taşır. Bu nedenle gerek uluslararası hukuk ve ulusal yasalar, iş güvencesini, emekçinin yaşamının odak noktası olarak görmektedir. Dünya'da iş güvencesi, keyfi işten çıkarmaların önlenmesi esasına dayanmaktadır. Ancak unutmamak gerekir ki, dünyanın hiçbir yerinde emekçiyi **mutlak** olarak feshi karşı koruyan bir iş güvencesi sistemi bulunmamaktadır. **İş güvencesinin tek teminatı örgütlü mücadeledir.**

AKP Kamu Personel Rejimi ile Neyi Hedefliyor?

Kamu Personel Rejiminde değişiklik, AKP'nin neredeyse 10 yıldır gündemindedir. Bugüne kadar torba yasalar ve fiili uygulamalarla emekçileri güvencesizleştirme yönünde önemli adımlar atılmıştır. Bu adımların çoğu yürüttüğümüz hukuksal ve fiili mücadele ile geri çekilmiştir. Şimdi bu güvencesizleştirme uygulamaları bir yasayla kalıcılaştırılacaktır.

Taşeron/Güvencesiz çalıştırma sadece işçilerin sorunu mudur?

Sağlık alanında güvencesiz çalıştırma taşeron işçilerle sınırlı değildir. Bunun yanı sıra, 657 sayılı kanunun 4B ve 4C'li pozisyonunda çalıştırılanlar, vekil ebe ve hemşireler, aile hekimlerinin yanında İş Kanunu'na göre çalışan sağlık personelinin de güvencesi bulunmamaktadır.

Başta sağlık ve sosyal güvenlik olmak üzere 80 milyon insanı doğrudan ilgilendiren kamu hizmetlerini ticari şirket mantığıyla düzenlemeye çalışan AKP, iktidarı süresince yaptığı düzenlemelerle, kamu emekçilerinin çalışma ve yaşam koşullarını giderek daha da kötüleştirmiştir. Bugün kamu emekçilerine sözleşmeli, vekil, taşeron gibi çeşitli adlar altında güvencesiz çalışma dayatılmaktadır.

Kamu Personel Rejimi ile müdürler ve üst düzey bürokratlar hariç tüm kamu emekçilerinin 5857 Sayılı İş Kanunu kapsamına alınarak sözleşmeli olarak çalıştırılması planlanmaktadır. Bu yasal değişiklikle kamu çalışanlarının iş güvencesi yok edilmek istenmektedir. Sağlıkta Dönüşüm programının başlatıldığı yıldan bu yana bakanlık, her meslekten sağlık emekçisinin taşeron şirketlerden kiralanması için çeşitli düzenlemeler yapmıştır.

Bu düzenlemelerden bazıları açtığımız davalar ve yürüttüğümüz mücadele ile geri çekilmiştir. Hükümetin tüm kamu emekçilerini güvencesizleştirme yönünde saldırıları kesintisiz devam etmektedir. Bu nedenle taşeron/güvencesiz çalışma aslında hepimizin sorunudur.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Memnun değilseniz kapıya koyarsınız!

Siyasi iktidar tarafından kamu emekçilerinin iş güvencesi yeniden hedef tahtasına konulmuştur. Yeni düzenlemeyle çalışanların büyük çoğunluğu sözleşmeli hale getirilecek, her yılın sonunda inisiyatifin AKP'nin yıllardır kadrolaşarak yüksek makamlara taşıdığı amirlerde olacağı bir sözleşme imzalanacak ve amir, kamu emekçisinin performansından memnun değilse emekçinin ücreti düşürülecek hatta işine son verilebilecektir.

Sağlık personeli tarafından yerine getirilmesi gereken hizmetlerin satın alma yoluyla yani ihaleyle hizmet alımı yoluyla gördürülmesine ilişkin 657 sayılı kanunun 36. maddesindeki düzenleme Anayasa Mahkemesi'nin 2004/114 E, 2007/85K sayılı ve 22.11.2007 tarihli kararı ile anayasaya uygun bulunmuştur.

Sağlık hizmetinin ihale ile çalıştırılacak şirket personeli tarafından gördürülmesine karşı yürüttüğümüz hukuksal mücadele bu nedenden dolayı sonuçsuz kalmıştır.

Taşeron işçilik nedir?

Taşeron işçiliğin uygulamadaki karşılığı modern köleliktir. Güvencesiz çalıştırma biçimlerinden biridir. Bir sözleşme çerçevesinde asıl işveren tarafından kendisine verilen bir iş veya görevi yüklenerek yerine getiren şirketlere taşeron şirket denmektedir. Taşeron işçiler de bu şirketlerde süreli sözleşme ile çalıştırılmakta olan işçilerdir.

Taşeron işçiler, tüm işçiler içinde en çok iş kazası ve işçi cinayetiyle burun buruna çalışan işçilerdir. Soma ve Ermenek'te madenlerde, AVM ve TOKİ inşaatlarında çalışarak hayatını kaybeden işçilerin neredeyse tamamı taşeron işçilerdir.

Taşeron çalıştırmanın temel sebepleri nelerdir?

Taşeronlaşmanın temel sebebi, işçi maliyetlerini azaltmak, işçilerin temel haklardan yoksun kalmasını

sağlayarak karı arttırmaktır. Taşeronlaşma ile işveren açısından kar yükselirken, işçiler ise iş güvenliği, iş güvencesi, ücret ve diğer ekonomik-sosyal haklar açısından kötü şartlara mecbur bırakılmaktadır. Taşeron işçilerin % 65'i sendikasıdır.

Taşeron işçiler genelde iş yerinde tam bir yılı doldurmak üzereyken işvereni tarafından işten çıkarılarak kıdeme bağlı haklarını alamamaktadır. Tekrar sözleşme yapılması işverenin inisiyatifine bağlı olduğu için taşeron işçilerin herhangi bir iş güvencesi bulunmamaktadır.

Devlet neden taşeron şirketlerden hizmet alıyor?

Taşeron çalıştırma yoluyla işçiler sendikasızlaştırılarak toplu sözleşme gibi temel haklarından yoksun bırakılmaktadır. Böylece işverenler işçiler üzerinde maaş

baskısı yaratarak ücretlerin düşük olmasını ve emek maliyetinin düşmesini garanti altına almaktadır. Devlet de taşeron şirketlerden hizmet alımı yoluyla kamu emekçileri üzerindeki ücret baskısını sürdürmektedir.

Taşeron işçilerin en az % 68'i düzenli bir şekilde ücret alamamaktadır. Yani

devlet taşeron işverenlerin taşeron işçilere karşı sözleşmeden kaynaklanan sorumluluklarını denetlememekte, yüzbinlerce işçinin ücretini alıp almadığını bile umursamamaktadır.

Taşeron işçilik, işçilerin haklarını elinden aldığı, düşük yaşam koşullarına mahkûm ettiği için işçilerin siyasal bir özne olması da bu yolla engellenmektedir. Sendikalar gittikçe güçsüzleşirken, ücretlerini düzgün alamayan, çalışma güvencesi olmayan işçiler de sessizleşmekte ve hak talepleri yok olmaktadır. İşçileri güvencesiz koşullarda çalışmaya zorlayarak onların oy verme davranışlarını yönlendirmeye kalkışmak siyasi ikiyüzlülüktür. Hükümetin bu siyasi ikiyüzlülüğü çalışma alanında yandaş sendikaların desteğiyle devam etmektedir.

AKP taşeron işçilere kadro verecek mi?

AKP'nin seçim öncesi vaatlerinden biri de (her seçim öncesi olduğu gibi) taşeron işçilerin kadroya alınmasıydı. AKP kurmayları kamudaki asli işlerde taşeron olarak çalıştırılanların kadroya alınacağını duyurmuştur.

Zaten yasalara göre kamu hizmeti alanında asli işin taşeron şirketler eliyle yerine getirilmesi ve bu işlerde

taşeron işçi çalıştırılması YASAKTIR. Dolayısıyla AKP aslında yeni bir şey vaat etmemektedir. Sadece yasanın gereğini yapmak zorunda kalmıştır, o kadar.

Kamu hizmetinin yerine getirilmesi için elzem olan işler (örn: temizlik, yemek, röntgen vb.) işler asli işlerdir ve bu alanlardaki işler taşeron aracılığıyla yürütülemez. Ancak yıllardır yasaları tanımayarak asli işlerde taşeron çalıştıran AKP hükümetlerinden başkası değildir.

2003 yılından beri 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer alan maddeye göre, zaten asıl işlerde çalışan taşeron işçilerinin çok büyük kısmı kadro hakkına sahipti. Ancak bu hakları AKP eliyle sistematik olarak yok sayılıyordu. Yıllardır İş Kanunu'nu ihlal ederek asıl işleri taşerona veren, işçilerin mahkeme kararlarıyla kazandıkları kadro hakkını da tanımayan AKP, şimdi "kadro hakkını" seçim vaadi olarak taşeron işçilerinin önüne koymuştur. Yani AKP, 'Bana oy verirseniz, yasaya uygun davranacağım, artık bu suçu işlemeyeceğim' demiştir.

Öte yandan hükümetin 1 milyon 500 bin taşeron işçinin çalıştığı özel sektörle ilgili ise hiçbir değişiklik planı bulunmamaktadır. Taşeronlaşmanın özel sektörde aynen devamı planlanmaktadır.

Türkiye'de taşeron çalıştırmayı yaygınlaştıran AKP'dir.

AKP iktidarı döneminde taşeron işçi sayısı 300 binlerden 2 milyona çıkmıştır. Kamuda taşeron işçi sayısı 650 bine ulaşmıştır. Bu tablonun sorumlusu da AKP'dir. Her seçim öncesinde taşeron işçilere kadro vaat edilmektedir ancak bugüne kadar böyle bir uygulama yapılmamış verilen sözler tutulmamıştır. AKP yüzünden taşeron çalıştırma kamu hizmetlerinde inanılmaz ölçüde yaygınlaşmış adeta kural haline getirilmiştir. 1 Kasım seçimlerinin hemen öncesinde hükümet taşeron işçilere kadro verileceğini açıklasa da bu durum gerçeği yansıtmıyor. Yapılan konuşmalarda belirtildiği üzere, AKP asli-yan iş ayırımına giderek taşeron işçilerin oldukça küçük bir bölümünü güvenceli çalıştırmayı planlamaktadır. Geriye kalanlar ise taşeron ve güvencesiz bir çalışma hayatına devam ettirilmek istenmektedir. **Oysa taşeron çalıştırma biçimi tümüyle ortadan kaldırılmalı ve yasaklanmalıdır. Çünkü işçinin temel haklarını yok saymaktadır.**

Asıl İş / Yardımcı İş Ayırımını Kabul Etmiyoruz, Bütün Taşeron İşçilere Kadro İstiyoruz!

Güvenceli iş, kadrolu çalışma talebi SES ve Devrimci Sağlık İş olarak sağlık alanında taşeron örgütlenmesine dair yürüttüğümüz ortak mücadele ile ülkenin gündemine taşındı. Yıllardır yürütülen fiili ve hukuksal mücadelenin kazanımları ve taşeron işçilerin örgütlenmesinin yaygınlaşmasıyla taşeron işçilerin taleplerini hükümet de gündemine almak zorunda kaldı ve seçim vaatleri arasında taşeron işçiye kadro da yer aldı.

Dev Sağlık İş ve SES'in kazandığı davalarla hastabakıcılık, hemşirelik gibi hizmetlerin asıl işin parçası olup taşerona devredilemeyeceğine karar verilmiş, asıl işveren işçisi oldukları tespit edilen işçiler için açılan davalarla bu taşeron işçilerin kadrolu işçilerin aldıkları ikramiyeleri geçmişe dönük olarak almaları sağlanmıştır. Sağlık alanında yıllardır sürdürdüğümüz mücadelede defalarca

kez söylediğimiz üzere sağlık hizmeti bir ekip hizmetidir ve asıl iş, yardımcı iş ayrımını kabul etmek mümkün değildir. Sağlık ve sosyal hizmet alanında taşeron çalışma biçimi kabul edilemez. Bu hizmetler yaşamsal hizmetler olup kar hırsıyla, güvencesiz biçimlerde, düşük ücretlere bu hizmetlerin nitelikli verilmesi mümkün değildir.

Taşeron/ Güvencesiz Çalışmayı Ortadan Kaldıracak Olan AKP Değil Mücadeledir!

Bugüne kadar yürüttüğümüz fiili mücadeleler ve verdiğimiz hukuk mücadelesi olmaksızın herhangi bir hak elde edilmemiştir. Bugün AKP asgari ücreti arttırmak zorunda kaldıysa, taşeron işçilere kadro sözü vermek zorunda kaldıysa bu mücadele edenlerin sayesinde. Sağlıkta dönüşümün gündeme geldiği 2005 yılından beri AKP hekim, hemşire ve her düzeyde sağlık çalışanının taşeron şirketlerden kiralanması için hamlelerde bulunmuştur. Sendikamız bu saldırılara örgütlü gücüyle karşılık vermiş ve sağlık alanındaki emekçilerin daha fazla güvencesizleştirilmemesi adına yüzlerce eylem ve etkinlik gerçekleştirmiştir. Bugün AKP tarafından yeniden gündeme getirilen hekimlerin taşeron şirketlerden kiralanması meselesi 2006 yılında sendikamızın açtığı dava ve düzenlediği eylemler ile durdurulmuştur.

Güvenceli çalışma koşulları ne yandaşlıkla, ne içi boşaltılmış seçim vaatleriyle ne bireysel hesaplarla ne de salt hukuk mücadelesi ile mümkündür. Güvenceli çalışma sadece ve sadece mücadele ederek ve direnerek kazanılır.

Asgari Ücret Neden Hepimizi İlgilendirir?

İşçi ya da kamu emekçisi tüm emekçilerin bordrolarının temel göstergeleri asgari ücrete ilişkin kriterler üzerinden belirlenir. Bu nedenle asgari ücretin düzeyi hepimizi ilgilendiren bir meseledir. AKP bugüne kadar ekonomik büyüme oranlarını asgari ücrete yansıtma-
mış, asgari ücret alanları hayat pahalılığı karşısında savunmasız bırakmıştır. Asgari ücret pazarlıklarını simitçay hesabı üzerinden yürütmenin kendisi başlı başına utanç vericidir. Asgari ücretin seçim vaatlerinde belirtildiği gibi 1300 TL olması asgari ücretin insanca yaşama-
ya yetecek bir düzeye getirilmesi demek değildir. Açlık sınırı 1400 TL iken asgari ücreti 1300 yapacağız demek işçilere hakarettir. AKP ile toplu satış sözleşmesini imzalayan Memur-Sen açlık sınırını 1414 TL olarak açıklamıştır. Yani Memur-Sen'in kendi hesabına göre 1300 TL'lik asgari ücret açlık sınırının bile altındadır. Ülke ekonomisini büyüten işçilerdir ve bu büyümeden doğan hakları verilmek zorundadır. Bu nedenle asgari ücret en az 1900 TL olmalıdır.

Yeni Hükümet Programında asgari ücret:

"Önümüzdeki yıl için asgari ücretin 1.300 TL'ye yükseltilmesi yönünde Asgari Ücret Tespit Komisyonu'na teklifte bulunacağız. Yapılan işin tehlike sınıfına göre, asgari ücrette farklılaştırma sağlayacağız" denilmektedir (s.66). Öte yandan asgari ücretin vergi dışı bırakılması sonucu, vergi dilimi nedeniyle ekimden başlayarak ortaya çıkacak yüzde 5'lik kayıp konusunda bir söz söylenmemektedir.

Asgari ücret dünya çapında yeniden kritik bir sınıf mücadelesi alanı haline gelmektedir. Birçok ülkede, asgari ücreti sefalet/kölelik ücreti olmaktan çıkarıp yeniden onurlu bir sosyal geçim ücreti haline dönüştürme ve buradan hareketle mevcut asgari ücret düzeyinin reel olarak 2-3 kat artırılması gibi istemlerle çeşitli mücadeleler yürütülmektedir. Bu mücadeleler çalışan herkesin sosyal haklarını doğrudan ilgilendiren mücadelelerdir.

BİZ NE İSTİYORUZ?

İŞ GÜVENCEMİZ GİDEREK ORTADAN KALDIRILIRKEN...

1-Çalışma koşulları emekçiler tarafından belirlensin. Bunun sağlanması için gerekli mekanizmalar oluşturulsun.

2-Güvencesiz çalışmanın tüm biçimleri ortadan kaldırılsın; iş güvencesi, işyeri güvencesi ve ücret güvencesi sağlansın.

3-Taşeron çalışma yasaklansın, taşeron çalışanlara kadro sağlansın.

4-Haftalık çalışma süresi 35 saati geçmeyecek şekilde düzenlensin, fazla çalıştırma yasaklansın.

5-Sağlık ve sosyal hizmetler bütünlüklü olarak riskli birim olarak değerlendirilsin ve tüm sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarına fiili hizmet zammı ödensin.

6-Personel eksikliği kadrolu çalışanlar alınarak giderilsin, ataması yapılmayan sağlıkçıların atamaları yapılsın.

7-Yıllık izin ve hastalık izni kullanımında maaş, döner sermaye, ek ders ve özel hizmet tazminatlarından herhangi bir kesinti yapılmamasın. Ek ücretler emekliliğe yansıtılsın.

8-Çalışanlara yönelik yapılan her tür yönetici baskısına son verilsin; bu uygulamaları yapanlar için etkili yaptırımlar oluşturulsun.

9-Vatandaş ile sağlık emekçisini karşı karşıya getiren, sağlık emekçilerini itibarsızlaştıran ve sağlık emekçisine yönelik şiddetli haklı gösteren uygulamalardan, söylemlerden ve politikalardan vazgeçilsin. Sağlık ve sosyal hizmet emekçisine yönelik şiddet uygulayanların en ağır şekilde cezalandırılacağı düzenlemeler yapılsın.